

נושא מספר 3:

אחריות המשתמשים בדרך והחוק במרחב התעבורתי

חובת הזהירות הכללית (תקנה 21)

- כל עובר דרך חייב להתנהג בזהירות.
- כל עובר דרך חייב להתנהג באופן שלא:
 1. יקפח את זכותו של אדם אחר להשתמש שימוש מלא באותה הדרך.
 2. יגרום נזק לאדם או לרכוש ולא ייתן מקום לגרום נזק כאמור.
 3. יפריע לתנועה ולא יעכבה.
 4. יסכן חיי אדם.
- לא ינהג אדם בקלות ראש, בלא זהירות או ללא תשומת לב מספקת בהתחשב בכל הנסיבות, בין השאר בסוג הרכב, במטענו, במצב בלמיו, באפשרות של עצירה נוחה ובטוחה והבחנה בתמרורים, באותות שוטרים, בתנועת עוברי דרך ובכל עצם הנמצא על פני הדרך.

חוקי התעבורה

- חוקי התעבורה מורכבים משלושה נדבכים:
- פקודת התעבורה – החוק שנחקק בכנסת ב- 1961.
- תקנות התעבורה - תוספות לחוק. מאפשרות שינויים דינמיים בהתאם למציאות היום יומית המשתנה, תחת סמכותו של שר התחבורה.
- חוקי עזר עירוניים - הרשויות המקומיות מתקינות חוקי עזר ומשרד הפנים מאשר אותם.

ראייה תעבורתית

על כל נהג בדרך חלה החובה לחפש את סימנים המעידים בדרך, באמצעותם יוכל לחזות באירועים לא צפויים ולהגים אליהם בזמן.

- כל נהיגה חייבת להיות מוגדרת כ'נהיגה מונעת' – נהיגה על פי חוק תוך התחשבות בטעויות ושגיאות של נהגים אחרים.
- לדוגמא: כאשר נהג נכנס לצומת בה יש לו זכות קדימה עליו להתכונן ולהיות מוכן תמיד לעצירה בגלל נהג שישגה ולא ייתן לו את זכות הקדימה.
- מתן זכות קדימה בדרך תאפשר לשאר הנהגים להמשיך בנסיעתם מבלי לשנות את מהירות נסיעתם ומבלי לסטות בנתיב בו הם נמצאים.

רישיונות וביטוחים

- אדם רשאי לנהוג רק כאשר יש ברשותו:
 - רישיון נהיגה בתוקף – רישיון לנהג חדש הוא בעל תוקף של שנתיים. 5 שנים מיום קבל הרישיון על הנהג לעבור קורס 'ריענון נהיגה', ללא הקורס לא יוכל הנהג לחדש הרישיון.
 - רישיון רכב בתוקף – במהלך מבחן רישוי שנתי (חצי שנתי ברכבים בני 20 שנים ומעלה) תיבדק כשירותו של הרכב לנסיעה. האחריות לחידוש רישיון ותקינות הרכב היא על בעל הרכב.
 - ביטוח רכב (חובה) ובתוקף – נהיגה בכלי רכב מחייבת תעודת ביטוח, נסיעה ללא ביטוח עלולה לגרור פסילת רישיון לנהג. הביטוח מכסה כל נזק גוף אשר נגרם לאדם הנוסע ברכב, והיה מעורב בתאונת דרכים.

סוגי ביטוחים

- ביטוח חובה - ביטוח חובה הוא הביטוח המבטח נהג על כל הנזקים הגופניים שעלולים להיגרם לו ולנוסעים. ביטוח זה מחויב על פי חוק ולכן קוראים לו ביטוח "חובה".
- ביטוח מקיף - במידה ורכב הנהג הפוגע או הנפגע ניזוק, הנהג יפוצה במידה והוא מחזיק בביטוח מקיף. הביטוח נקרא "מקיף" כי הוא מקיף מגוון גדול של סיכונים שאתה מבוטח מפניהם, כמו גניבה, תאונה, שריפה, ועוד כפי שמפורט בפוליסה.
- צד ג - ביטוח צד ג' מכסה את הנזקים שנגרמו לרכב או לרכוש של מישהו אחר.

חובות הנהג

כל נוהג ברכב חייב להיות בעל רישיון נהיגה תקף לאותו סוג רכב. על בעל הרכב חלה החובה למנוע מאדם שאין ברשותו רישיון נהיגה תקף לאותו סוג רכב, לנהוג בו.

על הנהג חלה החובה לבדוק שכל הנוסעים חגורים. כמו כן גם על הנוסע עצמו חלה חובה זו.

לא ינהג אדם ברכב מנועי ללא רישיון נהיגה בתוקף ולא יאפשר לאדם ללא רישיון בתוקף לנהוג.

לא ינהג אדם ברכב לא תקין ולא יאפשר לנהג אחר לנהוג ברכב פגום.

אחריות לתקינות הרכב

- ישנו איסור לנהוג ברכב שאיננו תקין ושהשליטה בו איננה מלאה. האחריות לתקינות הרכב היא על בעל הרכב והנהג.
- דוגמא למס' בדיקות תקופתיות אשר מטרתן לשמור על תקינות הרכב:
 - ❖ מבחן כשירות תנועה לרכב (טסט) - על פי החוק, אחת לשנה חובה על בעל רכב רשום, לבצע לרכבו מבחן כשירות תנועה (מבחן רישוי - טסט). את המבחן השנתי ניתן לבצע באחד ממכוני הרישוי הפזורים ברחבי המדינה.
 - ❖ טיפול תקופתי לרכב - כל רכב חייב לעבור באופן קבוע טיפול תקופתי במוסך, הכולל בדיקות שונות, החלפת שמנים, החלפת מסננים וחלקים שחוקים ומתכלים. אי הקפדה על הטיפולים יכולה לעלות ביוקר ואף לסכן את חיים. יש לבצע את הטיפולים במועדים שקבע.

אחריות לתקינות הרכב

❖ בדיקת חורף - רכב מסחרי שמשקלו הכולל המותר עולה על 10,000 ק"ג, רכב אספנות, רכב עבודה ואוטובוס למעט אוטובוס זעיר פרטי - אשר חלפה שנה מיום שנרשמו לראשונה חייבים בבדיקת חורף מ-1 באוקטובר של כל שנה.

❖ בדיקת קיץ – הקיץ בישראל עשוי להיות הרבה יותר אכזרי לנהגים ולכלי הרכב מתקופת החורף, על כן חשוב שכל נהג יהיה מודע לחשיבותה של בדיקת קיץ. הבדיקה כוללת תקינות צמיגים לחום הכביש בקיץ.

אחריות למשתמשי הדרך

- האדם הנוהג ברכב אחראי גם על משתמשי דרך אחרים.
 - כדי ליישם אחריות זו נקבעו מספר חוקים:
1. על היושב במושב האחורי של הרכב לחגור חגורת בטיחות, האחריות במידה ולא חגר היא על הנוסע ואף על הנהג.
 2. אסור לנהוג ברכב כשחלק מגופנו בחוץ, האחריות לכך היא גם על נהג הרכב.
 3. אסור לחלוטין לנהוג ברכב כאשר אחת הדלתות פתוחות, כמו כן אסור לעלות על רכב בזמן נסיעה. האחריות על כך חלה אף על הנהג.
 4. על הנהג חלה אחריות לבדוק, כי אף נוסע לא ירד או יעלה לרכב מהצד הפונה לכביש פרט לנהג עצמו או לנוסע היושב לצדו.

אחריות למשתמשי הדרך

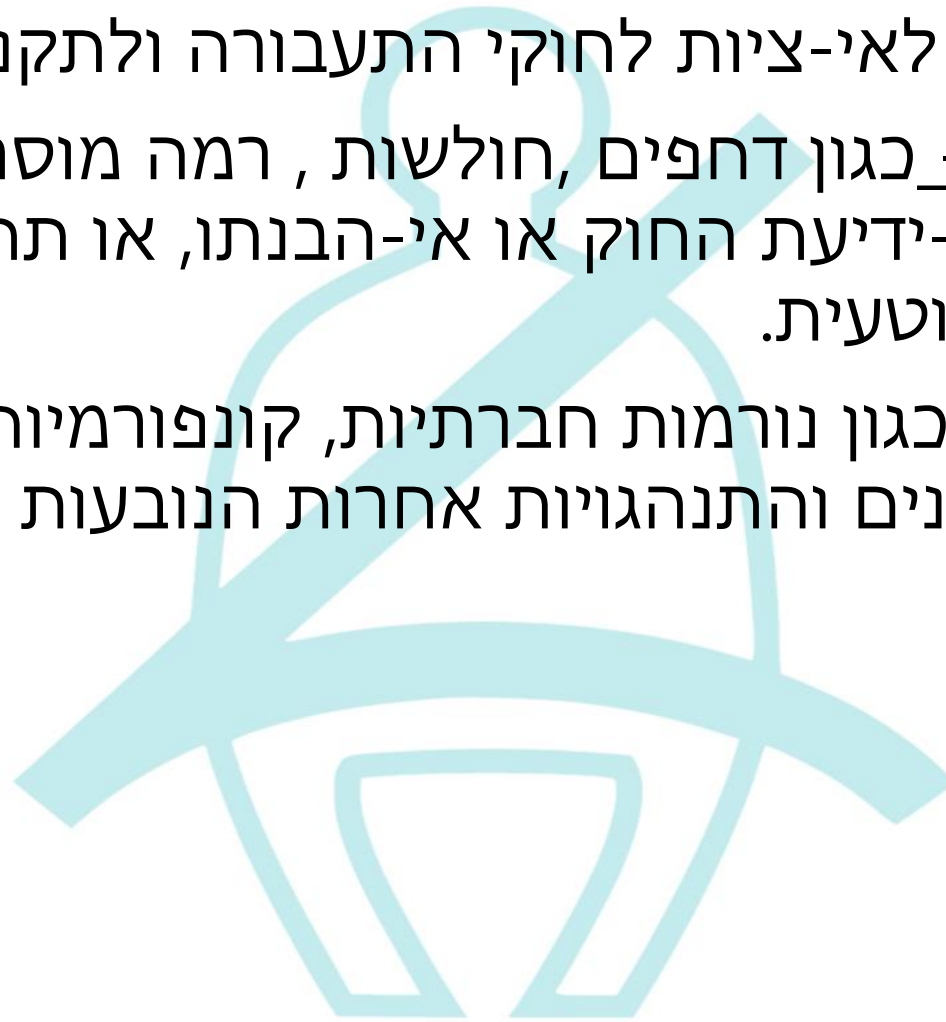
5. כאשר נהג חש עייפות הוא מחויב לעצור ולנוח, באחריות הנהג לעשות עצירה בזמן עייפות.
6. חובתו של נהג הנושא מטען אשר נפל מהרכב בזמן נהיגה לדאוג לעצור ולפנותו באופן מידי.

אי ציות לחוקי התעבורה

הגורמים העיקריים לאי-ציות לחוקי התעבורה ולתקנות:
גורמים אישיותיים - כגון דחפים, חולשות, רמה מוסרית,
מחויבות נמוכה, אי-ידיעת החוק או אי-הבנתו, או תחושת שליטה
ומסוגלות עצמית מוטעית.

גורמים חברתיים - כגון נורמות חברתיות, קונפורמיות, לחץ
חברתי, נטילת סיכונים והתנהגויות אחרות הנובעות מאישיותו
של אדם.

אי ציות לחוקי התעבורה

גורמים חברתיים

יש לציין כי במסגרת קבוצה אנשים נוטים ליטול סיכונים מהסיבות הבאות:

"פיזור אחריות" - ההחלטה הקבוצתית משחררת את האדם מאחריות אישית.

הסבר משכנע - שאנשים שמסתכנים יותר הם בעלי תכונות מנהיגות בולטות יותר, והם מצליחים לשכנע את יתר חברי הקבוצה בצדקתם.

הערך התרבותי - הסתכנות או הססנות הם ערכים בתרבות. כשהערך התרבותי הוא לעודד העזה, עובר הדרך יציג עמדות של הסתכנות-יתר.

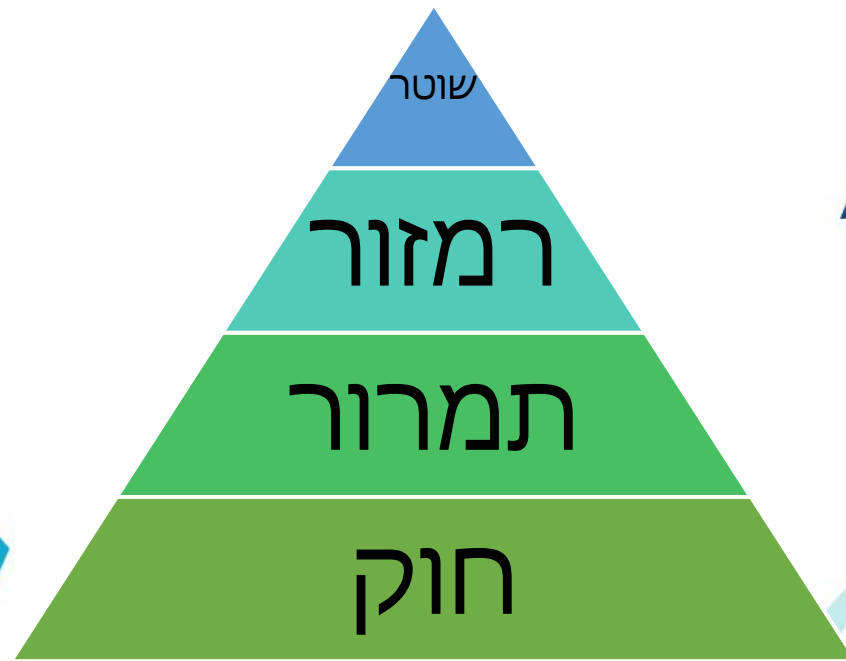
אי ציות לחוקי התעבורה

גורמים הקשורים למדיניות האכיפה של החוקים והתקנות. לדוגמה:

עמדה סלחנית כלפי עבריינות תנועה - אי-הציות לחוקי התנועה נתפס אצל חלק מציבור הנהגים והולכי הרגל כזלזול וכרשלנות, אך לא כעבירה על החוק.

מגבלות ביכולת אכיפת חוקי התעבורה - חלק מהעבירות מתבצע במהירות, מבצען הוא אנונימי לסובבים אותו, ואם אין שוטר או מצלמה במקום קשה לאכוף את החוק.

בחירה מודעת בעבירה על חוקי התעבורה - לעיתים, אי-הציות לחוק נעשה בכוונה מודעת, ולא תמיד ניתן לייחס את העבירות לנסיבות או ליד המקרה.

מדרג הציות

1. שוטר:

- חובה לציית לשוטר.
- הוראת השוטר עדיפה על כל הוראה אחרת.

2. רמזור:

- חובה לציית להוראת הרמזור.
- הוראת הרמזור (פרט לאור צהוב מהבהב) קודמת להוראת התמרור (רמזור מבטל תמרור)

3. תמרור:

- כאשר אין שוטר או רמזור חלה חובה לציית לתמרור.

4. חוק:

- כאשר אין שוטר, רמזור או תמרור יש לנהוג על פי האמור בחוק.

אני צויר
צמאסור

חובת הציות

- חלה חובה לציית להוראות שוטר/שוטר צבאי/ בוחן תנועה. חובה על כל נהג להציג את המסמכים הנדרשים ע"י השוטר. אי הצגתם עלול לגרום דוח.
- שוטר ראשי לעקב נהג ללא צו במידה והנהג אינו מוסר את פרטיו האישיים. חובה לציית להוראת שוטר ללא מדים אשר הזדהה.
- חובה לציית לפקח עירוני, כאשר הוראותיו קשורות להסדרי תנועה. שוטר ובוחן של רשות הרישוי רשאים להזמין בכל עת רכב לבדיקה טכנית.

א"י צ"ח

מרכז המידע

לצפייה בסרטון לחצו כאן

חובת הציות

- כשמבחינים ברכב ביטחון בכביש, חובה להסיט את הרכב ככל הניתן לשפת המדרכה הימנית.
- שוטר רשאי לעכב רכב לצורך בדיקת רמת זיהום אוויר הנפלט ממנוע הרכב. במידה והרכב מזהם יתר על המידה רשאי השוטר לתת הודעה על 'אי שימוש ברכב'.

נהגת ללא בלמים

במוקד המשטרה התקבלה בדצמבר 2013 שיחת מצוקה של נהגת שסיפרה כי איבדה את הבלמים במהלך נסיעה מהירה בכביש 6. אל המקום הזעקו שני מתנדבי אגף התנועה שסייעו לה לבלום את הרכב בשלום.

שני השוטרים, אשר היו באותה עת בסיור בכביש מספר 5, הגיבו מיד ויצאו לכיוון תוך שהם מנסים לאתר את הנהגת. במקביל יצרו עמה השניים קשר טלפוני כדי שיוכלו להסביר לה כיצד לעצור.

הנהגת חששה בתחילה לציית להוראות השוטרים אך לבסוף התרצתה וחייה ניצלו.

- "תקשיבי, זה עוד שנייה נגמר", אמר לה השוטר. "עוד שנייה ייגמר לנו הכביש. אני לא יכול להוציא אותך מפה עם תאונה". לבסוף, הצליחו השוטרים להביא לבלימתה של הנהגת בשלום וחילצו אותה מהרכב כשהיא בוכה.

נהגת ללא בלמים

במקרה ולא ניתן לבלום:

- שמירה על קור רוח וריכוז – כניסה לפאניקה תימנע מהנהג לפעול בצורה נכונה.
- במידה שהדוושה רכה מדי, יש לנסות ול"פמפם" את הדוושה.
- לנסות להוריד הילוך ולאפשר למנוע לבלום את הרכב (לא מספר הילוכים בבת אחת).
- להרים את בלם היד בצורה איטית ומבוקרת ולא בבת אחת!
- במידת האפשר, יש לנסות לפגוע בצורה מבוקרת במעקה בטיחות או חפצים אלסטיים אחרים ולאפשר לחיכוך להאט את הרכב.

סחור
הסארימ

שיטת הניקוד

- שיטת הניקוד היא אמצעי למעקב אחר עבירות תעבורה שביצעו נהגים.
מעבר לעונש המוטל על הנהג (קנס, פסילה וכד'), נצברות לחובתו נקודות בהתאם לחומרת העבירה. על-פי הנקודות התקפות הרשומות לחובת נהג, מוטלים עליו אמצעי תיקון.

שיטת הניקוד

- הסבר

שיטת הניקוד

• עקרונות השיטה:

➤ נקודות תקפות החל מיום ביצוע העבירה למשך שנתיים למי שצבר עד 20 נקודות, ולמשך 4 שנים למי שצבר 22 נקודות או יותר. בכל מקרה נקודות יישארו תקפות כל עוד לא בוצעו אמצעי התיקון שהוטלו.

➤ נהג שלחובתו רשומות 36 נקודות תקפות או יותר ייפסל מלהחזיק ברישיון נהיגה למשך 3 חודשים. ורשות הרישוי תחדש את רישיונו בתום התקופה שבה פסול רישיונו

שיטת הניקוד

עקרונות השיטה (המשך):

- אמצעי התיקון הינם מצטברים ואין בהטלתם כדי לגרוע מכל סמכות אחרת הנתונה לרשות הרישוי.
- על נהג הנדרש לבצע קורס בנהיגה נכונה, לבצע את הקורס בתוך ששה חודשים, אחרת רשאית רשות הרישוי להתלות את רישיונו.
- מועד רישום הנקודות במרשם העבירות אינו משפיע על מניין התקופות לעיל. עם זאת, לא יירשמו נקודות בשל הרשעות בעבירות שהמידע לגביהן התקבל 12 חודשים או יותר ממועד ההרשעה.

סרט הניקוד
המדרג

שיטת הניקוד

אמצעי תיקון:

1. קורס בנהיגה נכונה (בסיסי או מתקדם) ומבחן בסופו.
2. מבחן עיוני בנהיגה.
3. מבחן מעשי בנהיגה.
4. פסילתו של נהג מלהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה נקובה או עד למילוי תנאים שקבעה רשות הרישוי.
5. בדיקות רפואיות.

שיטת הניקוד (אמצעי תיקון)

מספר הנקודות התקפות	אמצעי תיקון	הודעת רשות הרישוי
12-22	קורס בסיסי בנהיגה נכונה (12 שעות לימוד) ובסופו מבחן	הזמנה להדרכה בנהיגה נכונה
24-34	קורס מתקדם (ייעודי) בנהיגה נכונה (12 שעות לימוד) ובסופו מבחן	הזמנה להדרכה בנהיגה נכונה
36 ומעלה	פסילת רישיון נהיגה ל-3 חודשים ועמידה במבחן נהיגה עיוני (תאוריה)	פסילה מהחזיק רישיון נהיגה
36 פעם שנייה (תוך 6 שנים)	פסילת רישיון נהיגה ל-9 חודשים: <ul style="list-style-type: none"> עמידה בבדיקות רפואיות במכון הרפואי לבטיחות בדרכים עמידה במבחן נהיגה עיוני (תאוריה) עמידה במבחן נהיגה מעשי 	פסילה מהחזיק רישיון נהיגה

מבדק עצמי

❖ לפניכם קוד QR. סרקו את הקוד באמצעות המכשיר הסלולארי* וענו על השאלות.

❖ כדי לערוך מבחן כיתתי ניתן ללחוץ על סמל ה-QR במצגת, הבחינה תפתח על גבי דפדפן המחשב.

* ניתן להוריד אפליקציה לסריקה באמצעות חיפוש בחנות האפליקציות של מכשירכם.